

Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

T.W.M. Beeloo (Volt), D.L. van Woerden-Kerssen (ChristenUnie), R. van Aelst (SP) en E.A.D. Rozenberg (D66)
(d.d. 15 februari 2024)

Nummer
4054

Onderwerp
Dreigende drinkwatercrisis

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Het artikel van RTL Nieuws¹ van 9 februari 2024 werpt licht op de uitdagingen waarmee drinkwaterbedrijven in Zuid-Holland worden geconfronteerd bij het voldoen aan de toenemende vraag naar drinkwater, als gevolg van factoren zoals klimaatverandering, bevolkingsgroei en trage vergunningsprocessen. De vergunningen moeten worden afgegeven door provincies, die ook andere belangen afwegen zoals die van boeren en de natuur. De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) adviseerde provincies eind vorig jaar al om meer regie te nemen en haast te maken met vergunningen².

Drogere zomers komen steeds vaker voor met daarin pieken in het watergebruik. Dit ging in 2018 al bijna mis, toen er bijna 20% meer water per dag verbruikt werd, volgens brancheorganisatie Vewin³. Daarom willen drinkwaterbedrijven hun productiecapaciteit uitbreiden, zodat zij zich aan de leveringsplicht voor woningen en bedrijven kunnen voldoen.

Het effect is al terug te zien in de tarieven voor drinkwater die het afgelopen jaar met 14 tot 15 procent zijn gestegen, aldus de Rabobank⁴.

1. *De vragenstellers schrikken van het mediabericht over drinkwater, was GS reeds eerder op de hoogte? Zo ja, waarom zijn de Staten hier niet in meegenomen?*

Antwoord:

Ja, GS zijn op de hoogte van de mediaberichten over drinkwater en zijn hierover al enige tijd in gesprek met de drinkwaterbedrijven. Dunea en de Omgevingsdienst Haaglanden hebben zeer regelmatig overleg over de diverse vergunningaanvragen die lopen ter uitbreiding van de drinkwaterproductiecapaciteit in het gebied Berkheide.

¹ [Drinkwatercrisis dreigt: 7 op de 10 waterbedrijven hebben niet genoeg reserve](#)

² [Drinkwater steeds schaarser: provincie neemt verantwoordelijkheid](#)

³ [Drinkwaterstatistieken 2022: Van bron tot kraan](#)

⁴ [Water wordt waarschijnlijk veel duurder](#)

Zowel drinkwaterbedrijf Dunea, als Oasen hebben al enige tijd geleden meer procedures gestart om nieuwe drinkwaterbronnen te ontwikkelen en aan de drinkwatervraag voor de periode vanaf 2030 te kunnen voldoen. De provincie is nauw betrokken bij dit traject.

Op 5 juni 2024 staat een werkbezoek en technische sessie van PS met de drinkwaterbedrijven gepland.

2. *Hoe groot acht GS de kans dat er op korte termijn een drinkwatertekort in Zuid-Holland ontstaat en waarop baseert GS dit?*

Antwoord:

De drinkwaterbedrijven streven naar een operationele drinkwaterreserve van 5% en werken toe naar een operationele drinkwaterreserve van 10%. Drinkwaterbedrijf Dunea heeft aangegeven momenteel onder de 5% te zitten en is daarom bezig hun drinkwaterproductiecapaciteit uit te breiden in het gebied Berkheide. De vergunningaanvragen in dit dossier zijn complex door het spanningsveld tussen natuur en drinkwater. Dit vergt intensieve afstemming tussen Dunea en de Omgevingsdienst Haaglanden, welke namens de provincie de vergunningaanvraag toetst en de vergunning al dan niet afgeeft. De komende maanden verwachten we een belangrijke deadline voor één van de vergunningaanvragen (winning 8) te behalen. Dit is het resultaat van de gezamenlijke inspanningen met drinkwaterbedrijf Dunea.

Of er daadwerkelijk drinkwatertekorten ontstaan is niet vooraf in te schatten. De kans op tekorten is voornamelijk aanwezig tijdens lange droge perioden in combinatie met een hoog drinkwaterverbruik. Zoals aangegeven in de beantwoording van vraag 1 zijn de drinkwaterbedrijven Dunea en Oasen al bezig nieuwe drinkwaterbronnen te ontwikkelen die inzetbaar zijn voor de periode vanaf 2030. Hiermee verwachten de drinkwaterbedrijven aan de toekomstige drinkwatervraag te kunnen voldoen.

3. *Welke mitigerende maatregelen wil GS treffen om dit drinkwatertekort te voorkomen?*

Antwoord:

Zie tevens de beantwoording bij vraag 1 en 2; we hebben in beeld welke winningen en acties er gevraagd worden en we sturen er op dat vergunningen verleend worden waar mogelijk. Daarop aansluitend wordt in samenwerking met het Interprovinciaal Overleg (IPO), Vereniging van drinkwaterbedrijven in Nederland (Vewin) en het ministerie van Infrastructuur & Waterstaat (I&W) gewerkt aan een 'Actieprogramma beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2030' om oplossingen te vinden voor de knelpunten rond uitbreiding van de drinkwaterproductiecapaciteit. In dit traject wordt per drinkwaterbedrijf, in samenwerking met de provincie, een meer gedetailleerd actieplan opgesteld. De verwachting is dat dit actieprogramma rond Q3 2024 gereed is.

Tegelijkertijd wordt in samenwerking met het ministerie van I&W en diverse koepelorganisaties een 'Nationaal plan van aanpak drinkwaterbesparing' opgesteld om invulling te geven aan de Rijksbrief Water en Bodem sturend, waarin een ambitie voor drinkwaterbesparing wordt uitgesproken.

4. *Hoe ziet GS de rol van de provincie in de samenwerking met drinkwaterbedrijven en gemeenten om voldoende drinkwater te garanderen aan onze inwoners en bedrijven?*

Antwoord:

Zie het antwoord op vraag 3.

5. *Staat GS ervoor open om samen met PS op korte termijn een bijeenkomst te organiseren met betrokken partijen (waterschappen, gemeenten, drinkwaterbedrijven en kenniscentra) om kennis uit te wisselen en de complexe uitdagingen rondom drinkwatervoorziening in Zuid-Holland te bespreken? Waarom wel of waarom niet?*

Antwoord:

In de Statencommissie Ruimte & Milieu van 29 november 2023 is toegezegd om een werkbezoek en technische sessie met de drinkwaterbedrijven te organiseren. Deze staat gepland voor 5 juni 2024. Voor een efficiënte invulling van de ambtelijke capaciteit lijkt het ons verstandig eerst deze sessie uit te voeren zoals bedoeld, om vervolgens te bepalen of er daarna behoefte is voor een aanvullende bijeenkomst.

6. *Welke uitdagingen worden specifiek in Zuid-Holland ervaren bij het voldoen aan de groeiende vraag naar drinkwater door bevolkingsgroei en klimaatverandering?*

Antwoord:

Toenemende bevolkingsgroei en hieraan gerelateerde woningbouw, maar ook (drink)waterverbruik door de Zuid-Hollandse industrie (zakelijk/grootverbruikers) vergroten de vraag naar drinkwater. De uitdaging voor Zuid-Holland is dat er beperkte extra ruimte met zoetwatervoorraden voor drinkwater beschikbaar is. Drinkwaterbedrijven kijken daarom ook naar alternatieve bronnen voor drinkwater, zoals brak grondwater en regionaal oppervlaktewater. De ontwikkeling van nieuwe winningen voor drinkwater vraagt afstemming met andere partijen en omvat belangen die niet altijd op een lijn liggen. Dit kan gaan om landbouw-, veenweide-, waterveiligheid-, waterverdeling en natuurbelangen.

7. *Is GS het eens met het advies van ILT en zo ja, hoe gaat GS de drinkwaterbedrijven ondersteunen bij het versnellen van vergunningsprocessen?*

Antwoord:

GS erkent de urgentie van mogelijk aanstaande drinkwatertekorten. Dunea en de provincie Zuid-Holland zijn in nauw overleg om knelpunten rond vergunningprocedures met urgentie op te lossen. Het voorkomen van drinkwatertekorten vergt niet alleen inspanning van de provincie, maar in de gehele keten van stakeholders: het ministerie van I&W, waterschappen, gemeenten en drinkwaterbedrijven. Het doel van het 'Actieprogramma beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2030' is om oplossingen te vinden voor de knelpunten, om drinkwatertekorten te voorkomen.

8. *Naar aanleiding van eerdere schriftelijke vragen uit 2022⁵ vragen we op welke manier er rekening wordt gehouden met de dreigende drinkwatercrisis bij het oplossen van de woningbouwopgave in Zuid-Holland?*

Antwoord:

De minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijk ordening (VRO), Gedeputeerde Staten en de woningmarktregio's hebben regionale realisatieafspraken gemaakt over de realisatie van 235.460 woningen tussen 2022 tot en met 2030. Evides en Oasen hebben steunverklaringen gegeven op de regionale realisatieagenda's. Dunea heeft geen steunverklaring gegeven. In de realisatieafspraken zijn kritische succesfactoren opgenomen, die randvoorwaardelijk zijn om deze doelstelling te kunnen realiseren. Drinkwatervoorziening is in de samenwerkingsafspraken benoemd als kritische succesfactor.

⁵ [Schriftelijke vragen: drinkwaterkwaliteit en -kwantiteit](#)

Parallel hieraan is het belangrijk te werken aan drinkwaterbesparing door bijvoorbeeld (drink)waterbesparing te verplichten in het Besluit Bouwwerken Leefomgeving (BBL). Het verplichten van drinkwaterbesparing is op dit moment nog niet mogelijk.

9. *Hoe weegt GS de belangen van boeren, natuur en drinkwaterbedrijven af bij het verlenen van vergunningen?*

Antwoord:

Wanneer hier wordt bedoeld op een grondwateronttrekingsvergunning voor de drinkwatervoorziening, wordt een vergunningaanvraag van een drinkwaterbedrijf in behandeling genomen door Omgevingsdienst Haaglanden. Zij toetsen deze aanvraag aan wet- en regelgeving, inclusief jurisprudentie en eventueel geldend provinciaal beleid. Onderdeel van dit wettelijk kader is het afwegen van belangen, waarbij drinkwater een zwaarwegend belang vanuit de Drinkwaterwet Artikel 2 vormt. Daarnaast kan er in sommige gevallen sprake zijn van een m.e.r.-procedure, waarbij de uitkomsten worden meegenomen in de uiteindelijke afweging.

Als een aanvraag aan bovenstaande voldoet wordt een vergunning afgegeven. Indien een aanvraag niet voldoet kan deze of worden verbeterd, of wordt de aanvraag afgewezen.

10. *PvdD stelde in juni 2022 schriftelijke vragen over watervoorraden met betrekking tot droogtes als gevolg van klimaatverandering. Wat is de stand van zaken van de Algemene Strategische Voorraden Water (ASV)⁶.*

Antwoord:

Zoals eerder bericht zijn vier gebieden voor Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) aangewezen in de provinciale milieuverordening 2021 (PMV2021), deze is per januari overgegaan in de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (ZHOV). Drinkwaterbedrijf Oasen zoekt naar nieuwe drinkwaterbronnen in de ASV gebieden om aan de toekomstige drinkwatervraag te kunnen voldoen.

11. *ChristenUnie heeft in november 2023 de toezegging gekregen dat GS aan de slag gaan met het stimuleren van drinkwaterbesparing via bv. grijswatersystemen bij bouwprojecten (water hergebruiken) en dat waterbronnen beter beschermd worden via de verordening. Wat is de stand van zaken?*

Antwoord:

Om grijswatersystemen toe te kunnen passen is ten eerste een aanpassing van het Besluit Bouwwerken Leefomgeving (BBL) benodigd. Het BBL stelt landelijke regels voor hemelwater, afvalwater en drinkwater/warmwater vast. We vragen actief aandacht voor de benodigde aanpassing van het BBL bij het Rijk. In het kader van het Nationaal plan van aanpak drinkwaterbesparing gaat de komende jaren onderzoek plaatsvinden of het BBL aangepast zou kunnen worden.

In het kader van Toekomstbestendig Bouwen is in december 2023 de brochure [Bouwen voor de toekomst: 5 klimaatadaptieve en natuurinclusieve koplopers](#) gepubliceerd. Onder andere bij Poortmeesters in Delft is een uniek waterbergingssysteem gerealiseerd, waarbij ruim 80% van alle regen wordt opgeslagen en hergebruikt voor beregening van de binnentuin. Op die manier wordt hergebruik van water gestimuleerd en drinkwater bespaart bij bouwprojecten.

⁶ [Schriftelijke vragen Algemeen Stra-te-gische Voorraden water](#)

12. *Welke extra ruimtelijke vraag komt voort uit het beschermen van drinkwaterwinningsgebieden?*

Antwoord:

Dat is afhankelijk van de bron van het drinkwater en daardoor niet vooraf in te schatten. De huidige grondwaterbeschermingsgebieden beslaan circa 7% van het Zuid-Hollandse gebied. Deze gebieden vervullen veelal een dubbelfunctie, bijvoorbeeld grondwaterbeschermingsgebieden die tevens natuur-, recreatie- of landbouwgebieden zijn.

13. *In Groningen krijgen bedrijven geen drinkwater geleverd als ze eigenlijk ook 'minder schoon' water kunnen gebruiken. Denkt Zuid-Holland ook na over een dergelijke ontwikkeling?*

Antwoord:

De afweging of een bedrijf wel of niet drinkwater geleverd krijgt, ligt in eerste instantie bij het leverende drinkwaterbedrijf. In het kader van het Nationaal plan van aanpak drinkwaterbesparing worden in de komende jaren waterscans gemaakt van grootverbruikers om te kijken op welke manier zij hun waterverbruik kunnen besparen.

Den Haag,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

drs. J. Smit